

TONG Yulduzi

№8 (66393)
2003 yil
24 fevral
dushanba
Sotuvda
erkin narxda

O'zbekiston bolalari va o'smirlarining gazetasi
Gazeta 1929 yil 1 avgustdan chiqa boshlagan.

Har bir maktab bitiruvchilarini kelajakda o'zlashtiryapti. Mudiramiz Sayyora Rusayeva qanday kasb egasi bo'lish kerakligi, qaysi boshchiligidagi ustozlarimiz Sharof Sariyev, oliygohga hujjatlarni topshirish lozimligi Sherzod Jo'rayev, Ella Baloyan kabi jamoa

ISHONCHLI YO'LLANMA

tashvishlantirsa kerak. Qo'shimcha darslar olish, kerakli fanlarni chuqur o'zlashtirishga ancha vaqt ketadi.

Men ham qo'shimcha dars olish niyatida Respublika Oliy o'quv yurtlariga tayyorlov markazida o'qiyapman. Ta'lim olti, sakkiz, o'n oy

davom etadi. Bu yerda uch asosiy - gumanitar, tibbiyot, texnika yo'nalishlari asosida o'quvchilarni imtihonlarga tayyorlaydi. Guruhimiz sentabrdan buyon tarix, ona tili, adabiyot va ingliz tilidan o'tilganlarni takrorlab, yangi mavzularni

o'quvchilarga talabchanlik bilan yondoshadilar. Dars haftada bir marta, uch soat bo'ladi. Darsdan so'ng biz axborotnomalardagi test savollariga javob topamiz. Yil yakunida imtihon topshirib, o'zimiz tanlagan oliygoh tomon yo'l olamiz. Markazda

mustahkamlagan bilimlarim menga Oliy o'quv yurtiga yo'llanma bo'lishiga ishonaman.

Nazokat BOBOQULOVA,
Poytaxtimizdagi 142-maktabning
11-sinf o'quvchisi.

VIJDON, SENING NOMING BILAN

To'siqlardan hatlab keldim,
Azoblarni chetlab keldim.
Ezgulikni qutlab keldim,
Vijdon, sening noming bilan.

Osmonlarga ohim uchdi,
Orzularim ko'kni quchdi.
Bora-bora g'urbat o'chdi,
Vijdon, sening noming bilan.

Ko'ngil amri vojib ekan,
Nomard yovdan qochib ekan.
Illat nomi o'chib ekan,
Vijdon, sening noming bilan.

Qachonki bir davlat topdim,
Izlab-izlab hilqat topdim.
Himmat topdim, hikmat topdim,
Vijdon, sening noming bilan.

Ko'zim uchdi yo'llaringga,
Bo'yim yetmas bo'yilaringga.
Qilsam qilgan o'yilaringda,
Vijdon, sening noming bilan.

Jahongir JO'RAYEV,
Jizzax viloyati,
Zomin tumani,
55-maktab o'quvchisi.

Prezident asarlarini
o'rganamiz

MILLIY ISTIQLOL G'OYASI:
ASOSIY TUSHUNCHA
VA TAMOVIILLAR

(Davomi.)

Boshi o'tgan sonlarda.)

Din. Eng nozik va murakkab bo'lgan bu sohada, avvalo, din ma'naviyat va madaniyatning ustunlaridan biri ekanini, barcha zamonlarda milliy g'oya va mafkura diniy qarashlar bilan uyg'un rivojlanishini nazarda tutish lozim. Din o'z mohiyatiga ko'ra poklik, mehr-oqibat kabi ezgu tuyg'ular orqali milliy istiqlol mafkurasining g'oyalarini yurtdoshlarimiz qalbi va ongiga singdiradi. Muqaddas dinimizga sog'lom va mo'tadil munosabatni shakllantirish — bu boradagi eng muhim mafkuraviy vazifadir.

Jismoniy tarbiya va sport sohasi insonning nafaqat jismoniy, balki ma'naviy kamolotga erishishida ham ulkan omildir. Sport irodani toblaydi, odamni aniq maqsad sari intilish, qiyinchiliklarni bardosh va chidam bilan yengishga o'rgatadi. Inson qalbida g'alabaga ishonch, g'urur va iftixor tuyg'ularini tarbiyalaydi.

Vatan, xalq shuhratini dunyoga tarannum etishda, yoshlarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda sportning o'rni beqiyosdir.

Sog'lom, bilimli va fidoyi farzandlari bo'lgan xalq albatta o'zining buyuk kelajagini barpo etadi. Shuning uchun jismoniy tarbiya va sportning ommaviyligini ta'minlash, uni rivojlantirish barkamol shaxsni tarbiyalashning muhim shartidir.

Asrlar mobaynida shakllangan, avloddan avlodga bebaho meros sifatida o'tib kelayotgan urf-odat, marosim va bayramlar ham milliy mafkuraning asosiy g'oyalarini singdirishda muhim omil bo'ladi. Xususan, Mustaqillik, Navro'z, O'qituvchilar va murabbiylar, Xotira va Qadrlash kuni kabi yangi bayram va marosimlarimizdan jamiyat hayotiga zamonaviy mazmun baxsh etish yo'lida oqilona foydalanish zarur.

(Davomi bor).

Bolalar qordan mushtumdekkina to'pcha yasashdi-yu uni dumalataverishdi, dumalataverishdi, u oxiri besh-oltita bola zo'rg'ako'taradigan kattakon, dum-dumaloq qor koptokka aylandi. Bolalar yana bitta sal kichikroq qor koptok yasashdi va uni avvalgisining ustiga o'rnatishdi.

Keyin yana bitta futbol to'pidek keladigan qor koptok yasashdi va uni avvalgi ikkitasining ustiga qaqqaytirib, uning ustidan esa eski chelakni kiydirib qo'yishdi.

Bir qizcha uyidan qizil sabzi bilan eski supurgi ko'tarib chiqdi. Sabzini qor odamning yuziga o'rnatishdi - u endi Buratinoga o'xshab, burnini qaqqaytirib turardi. Supurgini qor odamning qo'lga ushlatishdi.

-Qor odamimiz zo'r chiqdi-ya, - havas bilan derdi bir qizcha.

Bu paytda ancha kech kirib, qorong'u tusha boshlagan edi. Ko'p qavatli uyning derazalari yorishib, oyilarining ovozlari eshitila boshladi:

-Dilafro'z, ovqat pishdi!

-Karim, uya kir, kech bo'ldi!

Tamom! Bolalar xuddi ichidan havo chiqib ketgan futbol to'pi singari shalpayib, asta-sekin uylari tomon ketishar, bir necha qadam

bosgach, orqaga o'girilib, qor odamga qarab qo'yishar edi.

Qor odam-chi? Qor odam sabzi-burnini tanqaytirgancha, qo'lida cho'ltoq supurgini

ko'rinmasdi.

Qor odam juda zerikib ketdi. U ko'p qavatli uyning yorishib turgan derazalariga, ba'zan oynadan ko'rinib qoladigan bolalarga qarardi.

Shu payt bulutlar orasidan hilol mo'raladi.

-E, og'ayni, bekorga kutyapsan, chunki bu vaqtda odamlar uxlashadi, dedi hilol qor odamning derazalarga umidvorlik bilan tikilishini o'zicha tushunib.

- Bolalar seni allaqachon unutib yuborishgan.

Ammo qor odam hilolning gaplariga ishonmadi. «Bolalarning hammasi ham meni unutib yuborishganmi? Nahotki ularning biron-tasi ham mening bu yerda yolg'iz qolganimni o'ylamayotgan bo'lsa?», deb o'yladi qor odam va supurgisini balandroq ko'tarib, yuzini hiloldan pana qildi. U o'zining tushkunlikka tushganini hech kim ko'rishini istamasdi.

Shu payt... Kimningdir qadami ostida qor g'irchillagani eshitildi...

Gulnoz TOJIBOYEVA,
Xurshid TOJIBOYEV.

Suratni Sirg'ali tumanidagi
266-maktabning 6-sinf o'quvchisi
Nargiza ODILOVA chizgan.

SO'NGGI QORNING QOR ODAMI

ushlab, bolalarning ortidan xomush qarab turardi.

Atrofga qorong'u tushdi, simyog'ochlarda chiroqlar yondi. Qor uchqunlari kapalaklardek pirpirab uchib tushar, daraxtlar, butalar va qor odamning yelkalariga qo'nardi. Osmonni bulutlar qoplab olgan, biron-ta ham yulduz

NAZM VA NAVO

Maktabimizda bo'lib o'tgan tadbirni «Nazm va navo» deb nomladik. Unda ikki guruh o'zaro bayt-ül barak aytib, mushoira o'tkazib bellashdilar. O'zbek xalqining milliy iftixori Nizomiddin Miralisher Navoiyning g'azallari, tuyuq, qit'a va fardlaridan

yod olgan o'quvchilar birlaridan yengilishni sira istamasdilar. Musobaqa shartiga binoan hakamlar «Navo» guruhini g'olib deb topdilar va homiyar tomonidan sovg'alar topshirdilar.

*Nargiza SHOYIMOVA,
Qiziriq tumanidagi
12-umumiy o'rta maktabning
8-«A» sinf o'quvchisi.*

Mana, yuqori sinfda tahsil o'lyapmanu kelajak haqida puxta o'ylashim kerakligini his qilyapman.

CHEVAR O'QITUVCHI BO'LAMAN

Ulg'ayganimda kim bo'lsam ekan?

9-sinfni bitirib,

kasb-hunarga

ixtisoslashgan

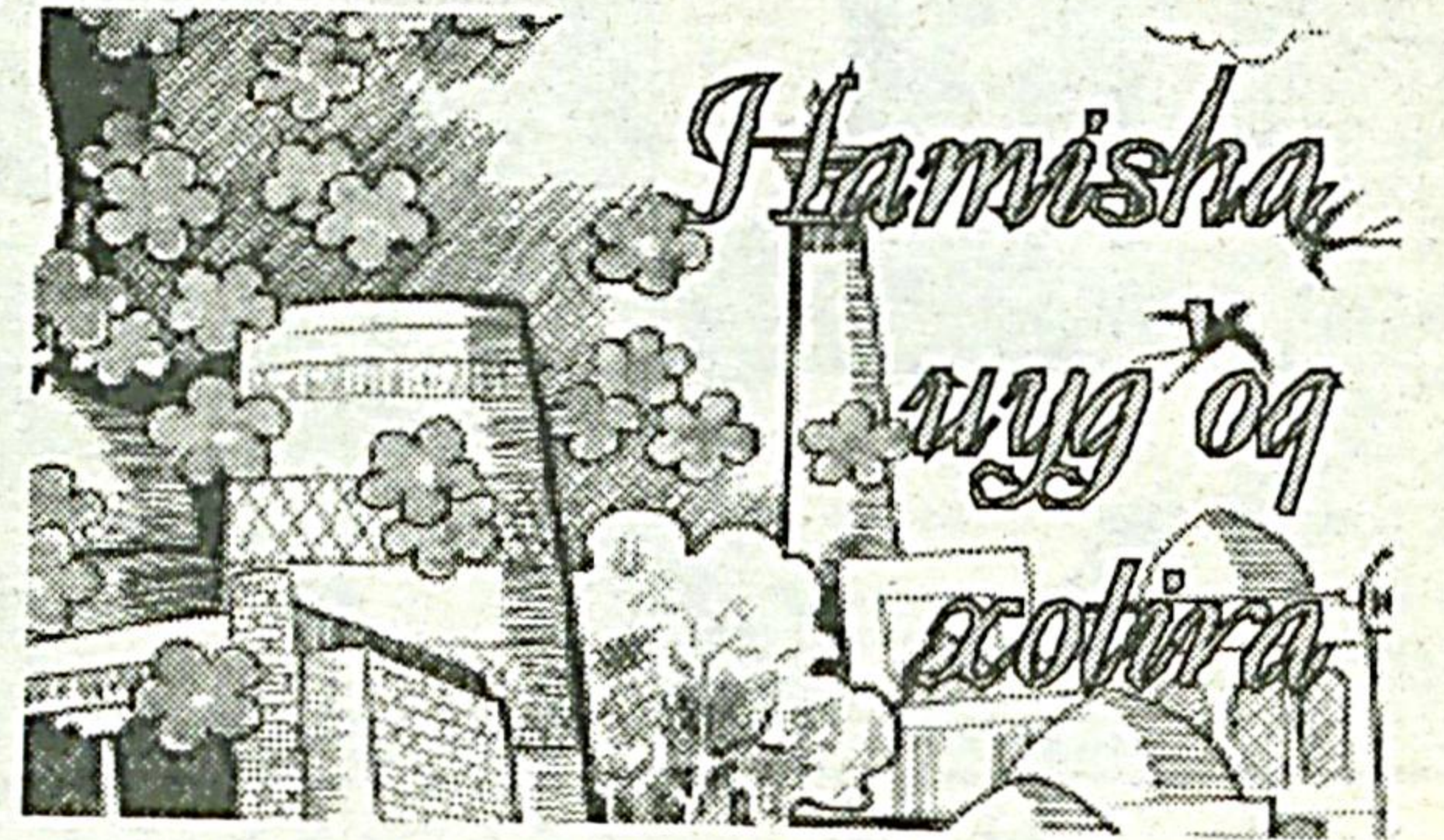
kollejga o'qishga kirsammi yoki

umumiy ta'limga egabo'lib, oliy o'quv

yurtiga kirsammikin? O'zim o'qituvchi

bo'lishni orzu qilaman. Biroq, hunar egasi bo'lishim ham lozim. Shuning uchun mehribon ustozlarim kabi o'qituvchi va chevar bo'lishni xohlayman.

*Maqsuda G'AZNAYEVA,
Sho'rchi tumanidagi 42-maktabning
9-«A» sinf o'quvchisi.*

Yaqinda maktabimizda mahalliy shoirlarimizdan Yangiboy Xudoyberganov tavalludining 70 yilligiga bag'ishlab xotira kechasi bo'lib o'tdi. Kechada 8-sinf

KO'L TUBIDA QAYNAR BULOQ

o'quvchilari shoirning she'r va qo'shiqlaridan o'qib berishdi. Tomoshabinlar shoirning ovozi yozilgan magnetasmasini eshitishga ham erishishdi.

Bu tadbir o'quvchilarni yurtimizda yashab, ijod qilgan, mashhurlikka da'vo qilmagan ko'l tubida yotgan qaynar buloqdan bahramand etdi.

Shoir haqidagi ma'lumotlarni boshqa tengdoshlarim e'tiboriga havola etgim keldi.

Yangiboy Xudoyberganov 1933-yil 23 yanvarda Xorazm viloyati, Gurlan (hozirgi Yangibozor) tumanidagi Bog'olon qishlog'ida, oddiy dehqon oilasida dunyoga keldi. U yoshligidan kitob o'qishga qiziqqan. Ukasining aytishicha, kitob mutolaasiga behad sho'ng'ir ekan. Orzusi esa - she'rlarini to'plam holda chop etish bo'lgan. Qarashlari go'zal va keng, xassos shoirning albatta kitobi chop etiladi.

*Shaxlo SHOMURODOVA,
Xorazm viloyati, Yangibozor tumanidagi
27-maktabning 11-sinf o'quvchisi.*

MULTFILMNI SEVAMAN

«Mitti odamchalar»

Men oynaiy jahonda beriladigan har bir multfilmni qiziqish bilan tomosha qilaman. Ayniqsa, rasmi, qo'g'irchoqli multfilmlarni ko'rayotib, qanchadan-qancha mehnat ketganligini o'zimcha tasavvur qilaman. Chunki 10 minutlik tomoshaga ijodkorlar minglab rasmlar chizishar ekanlar. Men ham sevimli multfilm qahramonlarini chizishni yoqtiraman. Shulardan birini sizlarga havola etmoqchiman.

*Yulduz KARIMOVA,
Sirdaryo viloyati, Sirdaryo tumanidagi
21-o'rta maktabning 6-«A» sinf o'quvchisi.*

TIRIKLIK MANBAI - SUV

Bizning 273 - maktabda ekologiya o'qituvchisi Lola Boltayeva boshchiligida «Yosh avlod» to'garagi tashkil etilgan. Yaqinda maktabimizda «Tomchi suvda hayot jilvasi» deb nomlangan ko'rik-tanlov bo'lib o'tdi. Ushbu tadbirda maktabimizdagi barcha sinflar faol qatnashdilar. O'quvchilar tanlov shartlari asosida ish

olib bordilar. Har bir o'quvchiga test savollari, qo'llanmalar tarqatildi. Barcha sinflar atrof-muhitni muhofaza qilish, suvni tejash, o'simliklar dunyosini asrashga oid suratlar ko'rgazmasini tashkil qildi. Ayniqsa, 7-«A» sinf o'quvchilarining ishlari alohida e'tiborga loyiq bo'ldi.

Eng faol ishtirok etgan o'quvchilar Ziyoda Mamatova, Umida Abdurahimovalarning ishlari tuman tanloviga tavsiya

etildi.

Maktabimizda boshqa fanlar qatorida ekologiya faniga ham e'tibor kuchli. Shu sababdan maktabimiz rahbari Mavluda Ismatova ko'rik-tanlovda ishtirok etgan o'quvchilarni ko'rib:

-Maktabimiz o'quvchilarining ona tabiatga bo'lgan muhabbatlarini naqadar yuksakligini sezdim. Men ishonaman, bu o'quvchilar tabiatni asrash uchun kurashda eng faol ishtirokchilardan bo'lib qoladilar, - dedilar mamnuniyat bilan.

Mavluda opa boshchilik qilayotgan jamoada rahbar izidan borayotgan o'qituvchilar juda ko'p.

Lolaxon ham o'z fanini sevadi, o'quvchilarini o'z farzandidek ko'radi.

-Men o'sib kelayotgan yosh avlodni tabiatni sevishtga, uning bebaho ne'mati bo'lmish suvdan to'g'ri foydalanishga, suvsiz hayot yo'qligiga iqrar bo'lishlariga chaqiraman. Tabiat insondan mehr kutayotganligini o'quvchilar ongiga singdirishga harakat qilmoqdaman, - deydi Lolaxon Boltayeva.

Respublikamizdagi barcha yoshlarni tabiatni muhofaza qilishga, tiriklik manbai bo'lgan suvni tejashga chaqiramiz. Tabiat bizdan mehr kutyapti, unga mehr beraylik, aziz o'quvchilar!

*Ma'fura USMONOVA,
Yunusobod tumanidagi 273 - maktab o'qituvchisi.*

Tengdoshlaring ijodi

Tengdoshingiz Lobar Rasulova Toshkent Davlat Sharqshunoslik instituti qoshidagi Sobir Rahimov nomli akademik litseyda tahsil olish bilan birga she'rlar mashq qilib turadi. Uning

SHE'RIYATGA TALPINAR YURAK!

she'rlari orzular osmonida oqqushlar parvoziday go'zal tuyg'ularga yo'g'rilgan. Endigina she'riyat ostonasiga qadam qo'yayotgan bu tengdoshimizga qadaming qutlug' bo'lsin deymiz.

OSMONLARGA YETAMAN

Dilim tuyg'ularini,
Shodlik qayg'ularimni,
Sig'dirolmay ketaman,
Osmonlarga yetaman.

Dilimga g'amlar ilar,
Ba'zan ko'z yoshim kelar,
Ba'zida shodlik bo'lar,
Borliqqa kulgum - ular.

TOSHKENT CHIROQLARI

Toshkentim chiroqlari,
Yonib turar charaqlab.
Ko'kda oy o'roqlari,
Yulduzlari yaraqlab.

Mahliyoman o'zingga,
Toshkentim, ona shahrim.
Quvonch berar ko'zimga,
Ko'rkam binolar faxrim.

Lobar RASULOVA.

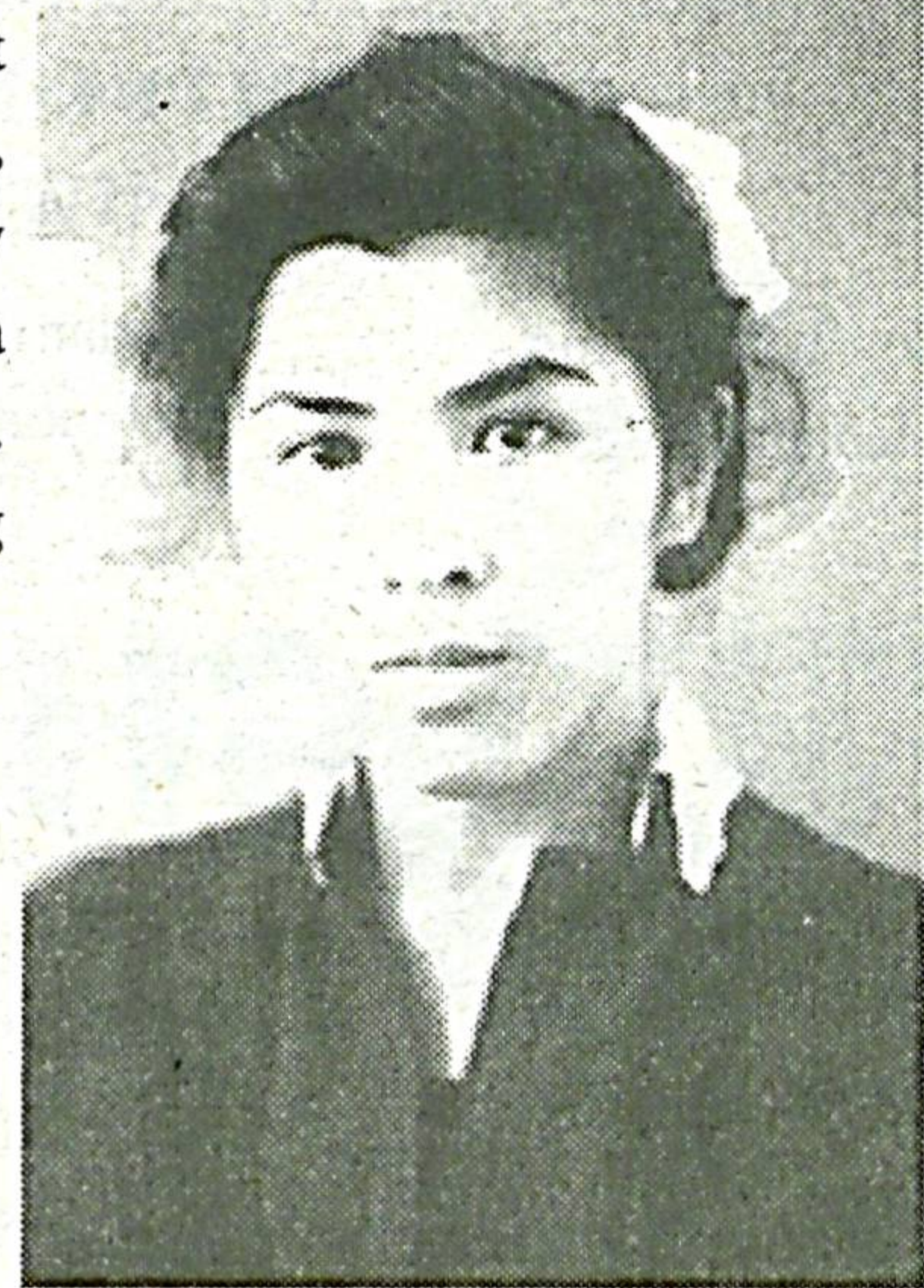
O'zTV ijodkorlari

Ayol... Qadim-qadimdan bu ulug' zot ma'budaga qiyos qilingan. Agar u bo'lmaganda edi, chaqaloq yig'isi taralmas, beshiklar yaratilmasdi. Uning allasi tiriklik, borliq ovozidir. Bu ovoznig qiyosi yo'q.

O'zbekiston Teleradiokompaniyasi yo'lagidan ichkariga qadam tashlar ekanman, qalbm allanechuk hayajonlanib ketdi. Axir hayajonlanmay bo'ladimi, nafaqat Respublikamizda, balki chet ellarda ham shuhrat qozonayotgan «Qizlar davrasi» ko'rsatuvining jonkuyari - Lutfiya RO'ZIBOYEVAning qalb so'zlarini qog'ozga tushirishim lozim.

Musayeva, Komila Ermatovalardir. Avvalgi «Qizlar davrasi» ko'rsatuvi kabi hozirgisi ham juda qiziqarli bellashuvlarga boy. Faqat avvalgi ko'rsatuvlar Respublikamizdagina faoliyat ko'rsatgan bo'lsa, bugunga kelib «Qizlar davrasi» - dunyo kezmoqda. Nafaqat ma'naviy, balki yuksak madaniy tarbiyaga ega o'zbek

Endi navbat Surxondaryo, Sirdaryo, Navoiy kabi boshqa viloyatlarga. Bizning

BUGUN JAJJI BU QIZALOOQ...

EL SEVGAN AYOL!

Teran fikri, istarasi issiq bu ayol uchrashgan har bir kishida katta taassurot qoldiradi. U meni ochiq chehra bilan qarshiladi. Salomlashib, suhbatga chorladim:

-Lutfiya opa, ilk bolalik xotiralaringiz haqida so'zlab bersangiz.

-Bolaligim Buyuk Sohibqiron bobomiz Amur Temur qadami tekkan, dunyoga mashhur Samarqand shahrida o'tgan, -dedilar Lutfiya opa yoqimli jilmayib. -1948-yilda Registon maydoni yonidagi 21-maktabning 1-sinfiga o'qishga borganman. Yodimda, hovlimizda rang-barang gullar shu qadar ko'p edi-ki, har tong ularning muattar bo'yidan zavqlanib ketardim. Har kuni hovli atrofini supurardim, uyimizdanihayotdatozalik-ozodalik mujassam edi. Maktabda faqat a'lo baholarga o'qirdim. Ayniqsa, aniq fanlarga qiziqishim baland edi. Ota-onam ziyoli kishilar bo'lib, men va oila a'zolarimiz tarbiyasiga katta ahamiyat berardi. O'sha vaqtlarda el sevib ardoqlagan san'atkorlar: Tamaraxonim, Halima Nosirova, Jo'raxon Sultonov, MukarramaTurg'unboyevalar madaniyat o'chog'i atalgan Samarqand shahriga tez-tez xizmat safariga kelib, bizning xonadonimizda ham mehmon bo'lib turishardi. Ularning ota-onam bilan qilgan sehri suhbatlari bois san'atga mehrim tushib qoldi.

1954 yilda Toshkent shahriga ko'chib keldik. Men o'qishimni poytaxtimizdagi 64- maktabda davom ettirdim. Maktabni tugatganimdan so'ng hozirgi Texnika Universitetiga hujjat topshirib, imtihonlardan muvaffaqiyatli o'tdim, ammo san'at olamiga ishtiyoqim balandligi tufayli yarim yildan so'ng hujjatlarimni qaytib olib Toshkent Teatr va rassomchilik institutiga qayta imtihon topshirib, o'qishga qabul qilindim.

- Siz «Qizlar davrasi» ko'rsatuvining ilk tashkilotchisiz. Bu ko'rsatuv shu kunlarda ikki asr yuzini ko'rdi. Uning birinchi va hozirgi kundagi faoliyati bir-biridan qanday farq qiladi?

-Gapingiz to'g'ri: «Qizlar davrasi» ko'rsatuvi XX va XXI asr yuzini ko'rib kelayotgan iboli, hayoli, nazokatli, nafosatli, iqtidorli, bilimli zukko qizlar tanlovidir. O'sib kelayotgan yosh avlodga o'rnak bo'lsa arzigudek tarbiyaviy ahamiyatga molik ko'rsatuv. Uning ilk faoliyati 1972 yildan boshlangan. O'sha paytda men studiyada rejissyor edim. «Qizlar davrasi» ko'rsatuvining ilk boshlovchilari xalqimizning sevimli qizlari Dilduza G'ulomova, Nasiba Maqsudova, Sevara Tursunovalar bo'lgan bo'lsa, hozirgi boshlovchilari Muyassar

qizlarini jahon ahli tanidi. O'zining yuksak mahoratini ko'rsatish uchun bellashayotgan bu qizlar, avvalgidan farqli, sport musobaqalarini bajarishlari, kompyuterda ishlashni, harbiy mashqlarni uddalashlari lozim.

ko'rsatuvimiz uchun 4 ta chet davlatdan taklif tushgan. Bu chet davlatlar: Turkiya, Italiya, Braziliya, Shri-Lankadir. Demak, xalqimizning barkamol qizlarini nihoyatda yuksak did bilan jahon ahliga namoyish qilishimiz lozim.

Ha, aytgancha, «Qizlar davrasi» ko'rsatuvimizga har kuni muxlislarimizdan ko'plab maktublar keladi. Mana bu maktublarni o'zingiz o'qib ko'ring, ishora qildi Lutfiya opa qarshisidagi bir dasta maktublarni ko'rsatib.

Muxlislarimning dil izhorlarini maroq bilan o'qiy boshladim.

- Mana bu maktub Termiz chegara qo'shinlarining 9341 - harbiy qismidan ekan. Uni matros Rustamjon Julliyev yo'llabdi. U chegarani qo'riqlayotgan zobit yigitlarning «Qizlar davrasi» ko'rsatuvini maroq bilan ko'rishlari to'g'risida so'z yuritib, bizning singillarimiz ham shunday zukko qizlar bo'lib yetishsin deya tilak bildirgani holda yana tanlov qizlariga zafarlar tilab she'r ham yozibdi.

Yigitlar ko'ngliga olovlar solsin,

Ibo, hayo izzati saqlanib qolsin.

Yana bir dil izhori Munira Normurodovadan ekan.

U: «Ushbu tanlov bir umr davom etib, «Qizlar davrasi» ko'rsatuvida mening qizim, hatto nabiram ham ishtirok etishini istardim» deb yozgan.

Endi deydi Lutfiya opa: «Qizlarimizga desantchilar mashqlari bo'yicha ham tanlov shartlarini bajartiramiz».

-Oilangiz haqida bilishni istardik.

-Turmush o'rtog'im muhandis bo'lib ishlaganlar, hozirda qarilik gashtini surmoqda. Ikki nafar farzandim, beshta shirindan-shakar nabiram bizning quvonchimiz. O'g'lim Ulug'bekjon - harbiy, qizim Zulfiyaxon - iqtisod fanlari nomzodi.

-Kelajak mevalarining gazetasi «Tong yulduzi»ga tilaklaringiz.

-Kelajagimiz mevalari yosh o'quvchilarimizning barcha-barchasini bilim osmonida charaqlab turgan tonggi yulduz bo'lishini, orzulari ushalib, dunyo tanigan yetuk inson hamda baxtli-saodatli bo'lishini, yaqinlashib kelayotgan 8-Mart, Navro'z ayyomlari bilan qutlab, quchoqlari mudom gullarga to'lishini tilab qolaman.

Lutfiya opaning bolalikdagi jajji suratiga nazar solar ekanman, beixtiyor shu misralar xayolimdan o'tdi:

U bog'dagi gullar kabi suradi xayol,

Bugun jajji bu qizaloq el sevgan ayol.

Jamila ERDONOVA suhbatlashdi.

Registon maydoni yonidagi 21-maktabning 5 - sinf o'quvchilari. 1953 - yil.

Suratdagilar orasida onalaringiz sevib tomosha qilgan, zukko va ibo-hayoli bo'lib, o'zi ham ishtirok etishni istagan «Qizlar davrasi» ko'rsatuvining rejissyori Lutfiya Ro'ziyeva ham bor.

Bir so'z bilan aytganda, o'tgan asr qizlari ham, yangi asr qizlari ham sara qizlardir. Lekin bugungi qizlarimizda til bilish, so'z erkinligi, jahon andozalari darajasidagi bilimlarida o'zgarish bor.

Mustaqilligimiz nihollari - go'zal qizlarimiz hozirgacha o'nlab davlatlarda musobaqa o'tkazdi. Qo'shni Respublikalar Tojikiston, Qozog'istonda bo'lib, tanlovlarda ishtirok etdi.

Ayniqsa, 2000 yildagi Italiya safarini quvonib eslayman. Bu safarga Toshkentdagi «Fayz baraka» korxonasi, Iqtisodiyot Oliygo'hi, O'zbekiston Teleradiokompaniyalari homiylik qilishgan. Safar davomida Toshkent Iqtisodiyot hamda Diplomatiya Oliygo'hi qizlari o'zlarining beqiyos fazilatlarini namoyish qilishi, 2002 yildagi Koreya safari, bu safarga Samarqand Chet tillar Oliygo'hi qizlarining Samarqand shahar hokimiyati hamda Samarqand Chet tillar oliygo'hi homiyligida Koreyaga borishi ham «Qizlar davrasi» ko'rsatuvi ishtirokchilari uchun unutilmas tarixiy voqeadir.

-Agarda sir bo'lmasa, el nazariga tushgan «Qizlar davrasi» ko'rsatuvi yana qanday yangi rejalarini amalga oshirmoqchi?

-Hozirda biz qizlarimizni viloyatlar bo'yicha bosqichma-bosqich saralayapmiz. Ushbu tanlovimiz Samarqand, Buxoro, Qashqadaryo, Andijon viloyatlarida bo'lib o'tdi.

6 - BO' LIM

IBN SHIFONING ODOB VA SO'Z SEHRI
HAQIDAGI O'GITLARI

Sog'lik niyating - Madaniyating. Sendan iltimos: Mehmonda ye oz. Ko'p sovuq so'zlar Kasallik qo'zg'ar. Mehr va shavqat Ko'ngilga ovqat.

Tabobat hikmatlarin
Joylab baytlar aro,
Beray maslahat - o'git,
Bo'lgay deb yaxshi davo.

Po'lat MO'MIN

Sog'lom xayolda -
Yurgil har holda.

So'z bo'lsa sovuq
Unga davo yo'q.

Do'st ko'nglin ko'tar,
Dardi tez o'tar.

IBN SHIFO ULASHAR DAVO

(o'gitalar)

Eng dili sog'lom Saqlar ehtirom.	Hadeb kekirish Tuyular erish.	Kulmoq betobdan Emas odobdan.	Sog'likdan qimmat, Faqat u - himmat.	So'z qilsa yara Tuzalmas sira.	So'z tagin uqqan Hazina yiqqan.
Odob - sog'lomlik - Bo'lsin davomlik.	So'z bo'lsa shirin Dard aytar sirin.	Kasalni koyish Axloqdan toyish.	Qalbingning taftin Aytadi afting.	Salomga engash, Sog'lomga ergash.	Bemorga hech vaqt Qilma do'q, xasrat.
Do'stingni ko'ra - Sog'lig'in so'ra.	Kimki betartib, Osh yer betaklif.	Bemor qilsa do'q, Unga davo yo'q.	Yotarda har kun De «xayrli tun».	Hol so'ragan chog' Darhol ko'zga boq.	Tilni tish saqlar, Sog'ni ish saqlar.
Dildagi oftob Vijdon va insof.	Og'zingdan tupuk Sachrashi xunuk.	Vijdoni kasal Tuzalmas azal.	Asli shirin so'z Shifo uchun ko'z.	Hadebzorlanish Go'yo xorlanish.	So'zda shakar bor, So'zda zahar bor.
Odob - yeyishda, Odob - deyishda.	Har qanday qiliq Bo'lsin eng iliq.	Barcha bilar gap: Asragil asab.	Urganga aksa Degil «ko'p yasha».	Dardga kulgi ham Chinakam malham.	So'z bilan davo Beradi dono.

Daho olim u yoqda tursin, oddiy odam
uchun ham atrofdagilarning loqayd
munosabatidan ham og'ir narsa bo'lmasa

ABADIYAT ARDOQLAGAN ALLOMALAR

Ushbu ruknni Rustam OBID olib boradi

kerak. O'zingiz bunday o'yab ko'ring-a: inson o'z oldiga
buyuk maqsad qo'yib unga umri bo'yi intildi, ne-ne
mashaqqatlar
chekdi. Va
nihoyat
maqsadiga
erishib, hali

Bilimim shu yerga yetib keldikim,
Bilimsizligimni endi tushundim.
Abu Shukur Balxiy

berilib ketgan xotini jazavaga tushib pul so'rayverardi. Umri
nihoyasida ko'zi ojizlashib, bu dunyoni ko'rishdan mahrum
bo'ldi...

Lekin hayoti boshdan-oyoq qora rangdan iborat emasdi.
Sho'x-shaddot yoshlik, quvnoq kulgular, shahar bog'ida
sigirlarga minib poyga qo'yishlar... O'qishda unga tanbeh

mablag' deyarli yo'q. Lobachevskiy astoydil ishga
kirishdi-yu, yana bir necha yildan keyin, muzey va
kutubxona bilan butun Rossiya faxrlanadigan

bo'ldi. Yana shuni aytish kerak-ki, podshoh Aleksandr
davrida talabalarni ta'qib etish ham uning zimmasiga
yuklatilgan ko'rinadi. Shunda Lobachevskiy

chaquvsiz ish
tutishga
muvaffaq
bo'lgan.

Buyuk kishilar olmos yanglig'
noyob va shu qadar serjilodir.
Sharq naqli

hech kim
yaratmagan narsani
yaratganida esa na

"GEOMETRIYANI NOMUKAMMAL BILDIM"

Qarabsizki, bundan
hukumat ham rozi,
talabalar ham

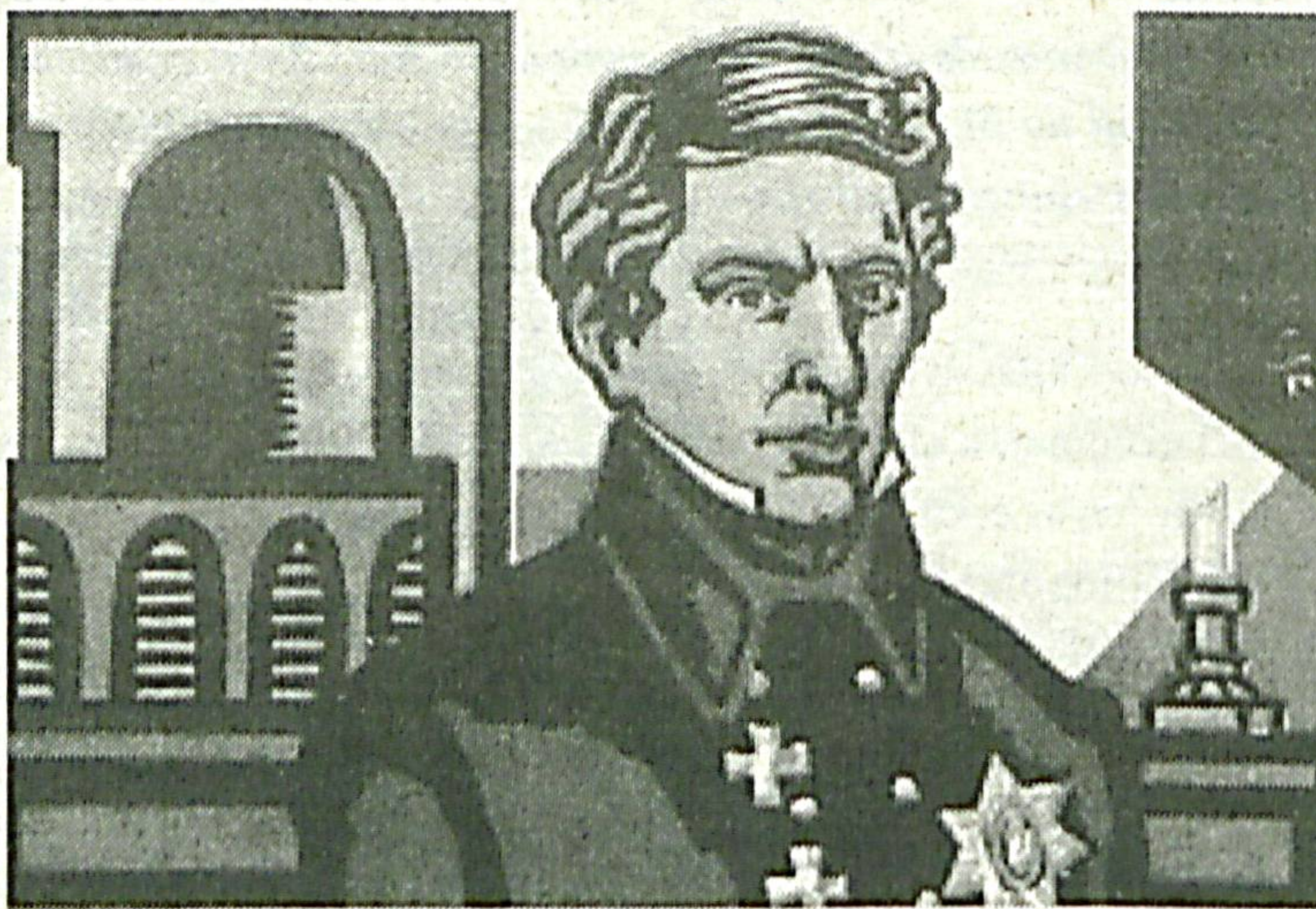
hamkasblari, na do'stlari va nihoyat, na xotini zarracha
parvo qilmasa! Hatto shu kashfiyotning mohiyatini
anglab yetganlar ham u haqida ikki og'iz iliq so'z aytishni
lozim topishmasa!

XX asr fizikasi inson tasavvurining sarhadlarini yaqqol
ko'rsatib berdi. Mashhur fizik Lev Landau aytib
o'tganidek, mikroolamdagi ayrim jarayonlarni tushunsa
bo'ladi, ammo tasavvur etish mumkin emas, chunki
mikroolamda ularning qiyosi yo'q; boshqacha
gapirganda, ilm-fan miyani uning tajribalaridan o'tgan
quroli - taqqoslashdan mahrum etdi. Ma'lum bo'lishicha,
soch tolasidan ingichka, kiprik harakatidan tezkor,
Quyoshdan yorqinroq narsalar: suyuq holdagi qattiq
jism; mavjud ammo yo'qolib boruvchi, moddiy, ammo vaznsiz
narsalar; zarra-to'lqin, yo'nalishdan og'dirib va to'xtatib
bo'lmaydigan narsalar bor ekan.

Nafsilamrini aytganda, bularning bari inson aql-idroki,
tasavvuriga mutlaqo zid keladi, chunki u million yillar
mobaynida Evklid va Nyutonning ko'zga tanish, sodda
olamida yashab kelgan-da! Ana shu olam yagona ekanligiga,
qonunlari mutlaqo haqiqat ekaniga, chamasi, eng birinchi
bo'lib shubhalangan olim buyuk rus geometri Nikolay
Lobachevskiy bo'ldi.

Xo'sh, shunday ulug' kashfiyot egasining hayoti qanday
kechgan? Lobachevskiy inson sifatida baxtli yashab
o'tganmi?

Bolaligi qashshoqlikda kechdi. Sevimli ukasi suvgacho'kib
o'ldi. Jondan aziz o'g'li vafot etdi. Atrofdagi mayda kimsalar
turli-tuman ig'volari bilan dilini og'ritishardi. Qartabozlikka

berishar, nomini qora taxtaga yozishar, hatto karserga
o'tqazishar, ammo unga baribiredi. Ilm-fanga barvaqt qiziqishi,
iste'dodlari yoshlikda namoyon bo'lishi. Ustozlikka yetishib,
sodiq shogirdlar topishi. Universitet ahlini vabodan halos
qilishi. Hukmdor uzuk sovg'a etishi. Qimornimaligini bilmagan
qizning samimiy, haroratli muhabbati...

Nikolay Ivanovich Lobachevskiy 1803 yil Nijniy Novgorod
shahrida tug'ildi. 7 yoshida otasidan yetim qolgach, Qozonga
ko'chib o'tishdi. Onasi unga yaxshigina ma'lumot berishga
muvaffaq bo'ldi. Nikolay 8 yoshida kirish imtihonlarini
topshirib, gimnaziya o'qishga kirdi. 14 yoshida mahalliy
universitet talabasi bo'ldi. 18 yoshida ilmiy daraja oldi, 21
yoshida professor assistenti, 23 yoshida professor bo'ldi.

Univesitet muzeyi bilan kutubxonasi uning tasarrufida edi.
Umuman olganda-ku ular o'rtasida farq yo'q, ikkovi ham o'z
holiga tashlab qo'yilgan. Tartibsizlik hukmron edi. Ajratilgan

xursand. 1826 yili Lobachevskiy universitet rektori bo'lib,
uning yangi - tom ma'noda o'z universitetini qurishga
kirishdi. Me'morchilikni shu darajada o'rgangan ediki,
binolar loyahasini tuzish bilan mustaqil ravishda
shug'ullana olardi. 1830 yili vabotarqalganida olim umuman
Qozon shahridagiga nisbatan sanitariyaga doir keskinroq
chora-tadbirlar ko'rdi. Natijada, talabalar o'rtasida o'lim
ancha kamaydi. Boshqa bir safar dahshatli yong'in
shaharning yarmini kul tepaga aylantirganida
universitetning muhim binolari va rasadxona vayron bo'ldi.
Biroq, Lobachevskiy asbob-uskunalar hamda kitoblarni
saqlab qolishga erishdi. Endi olimning hayot yo'liga bir
nazar tashlaylik.

Nikolay yoshligidanoq ilm-fanga mukkasidan ketgandi.
Quyosh tojini o'rgandi, tutilish paytlarida kuzatish olib
bordi. Tuproq haroratiga qiziqib, tajribalar o'tkazdi. Biroq
bularning bari muhim emas, muhimi geometriya edi. U
tadqiqotchining barcha ishlaridan, turmush tashvishlari-yu
shodliklaridan ham ustun turar edi. Geometriya uning oliy
baxti va eng o'tkir og'rig'i edi. U noinsoniy ulkan yolg'izlikni,
kuzatib bo'lmas darajadagi o'zaro tushunmovchilikni hamisha
his etardi. Atrofta dushmanlik ruhidagi sukunat hukm surar
va ba'zan matbuotdagi razilona chiqishlar bilan bo'linib
turardi. Masalan, bir gal Bulgarin jurnalida shunday deb
yozishdi: «Matematikaning eng oson va eng yaqqol sohasi
bo'lgan geometriyada janob Lobachevskiy bunday og'ir va
mavhum ta'limotni qanday yarata olganini tushunish qiyin...
Bunday bema'nilikni yozish va yana matbuotda e'lon
qilishning nima keragi bor edi?»

(Davomi bor).

Tarbiyaviy soatlarda

«BAROQXON» KIM BO'LGAN?

Bu savolga kitobdan javob topdim. Baroqxonning ismi - Navro'z Ahmadjon bo'lib, u Mirzo Ulug'bekning evarasi ekan. U 1525-51 yillarda Toshkent xoni, 1551-56 yillarda Mavorounnahr xoni bo'lgan. Toshkentdagi baroqxon madrasasini XVI asrda Baroqxon qurdirgan ekan.

Demak, o'g'li Abdulatif Ulug'bekka vafo qilmagan bo'lsa-da, evarasi bobolari ishiga mos ishlarni amalga oshirganini kitobdan bilib oldim. «Inson kitob vositasida o'tgan asrlarda yuz bergan buyuk voqealarning ishtirokchisiga aylanadi», deb to'g'ri aytilgan ekan.

Doniyor G'ANIYEV.

Birinchi marta o'z shaxsiy kitobimga ega bo'lgan kunim - miriqib kitob o'qiganimdir. Tengdoshlarim, siz ham bu

HAYOTIMDAGI BAXTLI KUN

kitabni olib o'qing. U qalbingizni yoritadi, «Zamahshariy darsi»dagi hadischi, tilshunos, geograf, adib va shoir, 54 noyob asarning muallifi Mahmud Zamahshariyning hikoyasidan hech kimga, ayniqsa, qushlarga ozor bermaslik kerakligini tushunib oldim. Shuning uchun aytishgan ekan-da, «O'zimdagi barcha yaxshi hislatlar uchun kitobdan minnatdorman», deb.

Adham MUHAMMEDOV.

ULUG'BEKNING 2 O'G'LI BO'LGANMI?

Yo'q, kitobdan bilib oldim. Mirzo Ulug'bekning 5 o'g'il, 7 qizlari bo'lgan ekan. Afsuski, o'g'illari Ibodullo, Abdullo, Abdurahmon 5, 14, 12 yoshida vafot etgan ekan. Yoshligida Ulug'bek «Hov anavi yulduz meniki» degan va eng yorug' yulduzni akasiga ko'rsatgan ekan. Akasi esa «Undoq dema, gunoh bo'ladi, bu Xudoning yulduzi», deydi. Shunda Temur bobosi «Mayli, Xudorahmli va rahmon. Bitta yulduzni Muhammad Tarag'ayga berishi mumkin», degan ekan. «Yaxshi kitob - naq bayramning o'zi» deb bekorga aytmagan ekanlar.

Kamoliddin MIRJALILOV.

UYINGIZDA 'ENG YORUG' YULDUZLAR'

KITOBNING AFZALLIGI

Bu kitob mening ruhimga munavvarlik va mukarramlilik baxsh etdi. Men dunyoga boshqacha nigoh bilan qaray boshladim. Imom Buxoriy haqidagi rivoyatlarni o'qib, ko'ngil huzur qiladi. Muqaddas hadislar hayot hikmatlaridan dars beradi, mushkul damlarda ham yo'lchi yulduzday yo'limizni yoritib, murod manzili sari yetaklaydi. Kitobning savol-javob tarzida bolalarga tushunarli qilib yozilganligi menga yoqdi.

Yulduz SATTOROVA.

Qaniydi shunday bo'lsa, deb o'ylagan bo'lsangiz ajab emas. Ustozingiz yoki ota-onangizdan iltimos qilsangiz, sizga albatta «Sharq ziyokori» do'konidan yozuvchi Miraziz A'zamning «Eng yorug' yulduzlar» kitobini sovg'a qilishadi. To'g'ri o'yladingiz va topdingiz: «Kitobdan yaxshi do'st yo'q jahonda». Mening ham sizlar kabi kitobsevar, zukko, bilimdon o'quvchilarim ko'p. Ular badiiy adabiyotlarni sevib o'qiydilar, yozuvchi dastxati bitilgan kitoblarni ko'z qorachig'idek asrab-avaylaydilar, ayni vaqtda «bu kitobni o'qiyman» deganlarga o'qish uchun berib ham turadilar. Navbatdagi tarbiyaviy soatni «Kitoblar jonsiz, ammo sodiq do'stlardir» deb nomladim. 6- «V» sinf o'quvchilari kitob haqidagi hikmatli so'z, donolar o'gitlarini yodlab keldilar. «Eng yorug' yulduzlar» kitobini o'qib, o'z fikr-mulohaza, taassurotlarini bayon etdilar. Ular fikriga quloq soling-chi, balki kitob Sizga ham ma'qul kelar.

Mahmuda VALIYEVA,

Toshkent shahar, Yunusobod tumanidagi 274-maktab muallimasi.

«QARDOSHLIK YO'LLARI» - DAN O'RGANDIM

Bu - pyesaning nomi. Uni sinchiklab o'qib, Yassaviy haqida ko'p ma'lumotlarni bilib olishingiz mumkin. Yassaviy tug'ilgan Sayram eski kitoblarda Isfijob yoki Oqshahar deb ham taniqli bo'lgan ekan. Bu yer hozir Qozog'istonning Chimkent viloyatiga qarar ekan. Nasib qilisa, albatta Sayramga borib, Yassaviy bobomning qabrlarini ziyorat qilaman.

Ungacha «Devoni hikmat»ni topib, hikmatlardan yodlayman.

Durdona XASANOVA.

CHUMOLIDAN IBRAT OLDIM

«Eng yorug' yulduzlar» kitobini o'qib, hayotda umidsizlikka tushmay yashash kerakligini tushunib oldim. «Temur va chumoli»-hikoyasida ibratli voqea keltirilgan. Temur bobomiz janglardan birida o'ng qo'llariga o'q tegib, oyoqlari ham jarohatlanadi. Azobga bazo'r chidab, devorga suyanib, umidsiz xayollardan ezilar edilar. Shu vaqt bir zaifgina chumoliga ko'zlari tushadi. Chumoli yuqoriga chiqish umidida devorga tirmasha boshlar, lekin pastga dumalab ketaverardi. Bu hol bir necha bor takrorlangach, chumoli oxiri tepaga chiqib oladi. Temur bobomiz chumolining holini o'ziga o'xshatib, yana ishga kirishib, buyuk davlat barpo etganlar. Yana shunday hikmat bor: «Kitob insonga qanot bag'ishlaydi». Chumolidan ibrat oldim - maqsadim yo'lida tinmay o'qib, izlanaman.

Sardor YO'LDOSHEV.

Zamahshariyning hikoyasi quyidagicha edi: «Bolaligimda bir qushchani tutib olib, oyog'ini ip bilan qattiq tortib bog'ladim. Qushcha qo'limdan chiqib ketib bir inga

MENIMCHA, BU FALOKAT

berkindi. Oyog'idagi ipdan qattiq tortgan edim, oyog'i uzilib ketdi. Onam qattiq xafa bo'ldilar. Talabalik yoshiga yetgach, ilm istab Buxoroga jo'nadim. Yo'lda otdan yiqilib, oyog'im sindi. Buning asoratidan bir oyog'imni kestirishga majbur bo'ldim». Menimcha, Zamahshariy bobomizning oyoqlari qushga ozor berganlari uchun emas, falokattufayli singan. Uotasiga «Oqsoqlik nuqson emas» deb tasalli bergan va madrasaga borib o'qishga iroda topa olgan.

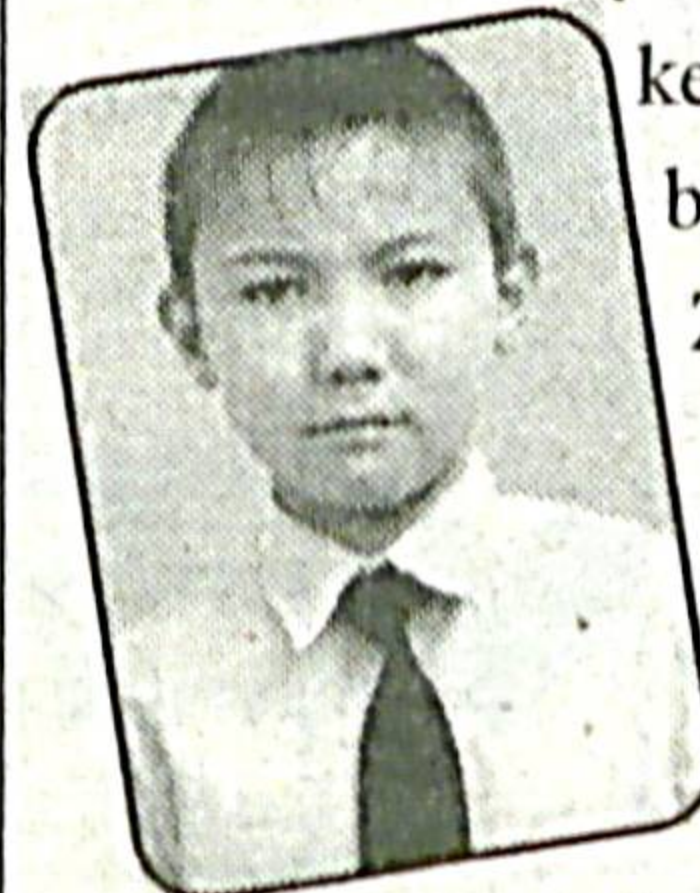
Naima IBRAGIMOVA.

YOZUVCHIGA RAHMAT

Miraziz aka, O'zbekiston farzandlariga bu kitobni yozganingiz uchun rahmat. Undan ko'p kerakli ma'lumotlarni oldim. Buxoriy bobomizning «Ibrohim abu az-Zubayrdan emas, Zubayr Ibn Odiydin rivoyat eshitgan» deb o'z fikrlarini ustozlariga isbotlab berganlariga havasim keldi. Bu vaqtda 10 yoshda ekanlar.

«Buxoriy darsi»dank o'phadislarni, «Yaxshilik - sadaqadir», «Insonning orasini buzmoq uchun g'iybatchilik qilganlar jannatga kirolmaydilar» kabilarni bilib oldim. Albatta bularga rioya qilib g'iybatdan uzoqlashaman, qo'limdan kelgancha yaxshilik qilaman. J. Gershel fikrini aytmoqchiman: «Kitob - inson ko'z o'ngida noma'lum falaklarni ochadi».

Farruh AHMEDOV.

BOBO VA NABIRANING MEHRU - MUHABBATI

Bungahavas qildim, «Temurning nabirasi Ulug'bekni qanday yaxshi ko'rgani to'g'risida» o'qidim. Temur bobomiz Bibixonim va 4 yoshli Ulug'bekni oldilaridan nari ketmasligini istasalar ham Hindistonning jaziramasini ularning sog'ligiga yomon ta'sir qilmasin deb o'ylandilar. Shu sababli ularni Samarqandga yuboradilar. «Yaxshi kitoblarni o'qish o'tmish zamonlarning eng dono kishilari bilan hamsuhbat bo'lish demakdir». Juda to'g'ri hikmat ekan.

Sardor MIRSATOV.

MIRIQIB KULASIZ HAM

Kitobdagi Temur haqidagi «Fil», «Sadoqat» hikoyalari, latifalarni o'qib mazza qilib kuldum. Amir Temur Afandiga «Sodiqlikingni isbotlash uchun hovuzga o'zingni ot!», desa, Afandi chiqib ketayotganmish. «Ha, qayoqqa,» deyishsa, «Baliqchi o'rtoqlarimdan suzishni o'rganib kelay», debdi. «Kitob eng olis va zimiston umr yo'llarida insonga nur bag'ishlab turuvchi sehrlir chiroqdir», degan hikmatni shu kitobga nisbatan aytgim keldi.

Aziza ABZALOVA.

JUMBOQ

6-sinfni Samarqandda tugatib, ta'tilda Toshkentga keldik. O'quv yilini poytaxtdagi maktabda 7-sinfidan davom ettirdim. Avvaliga yangi sinfdoshlarim menga yotsirab qarashdi. Oradan kunlar o'tgani sayin ular bilan inoqlashib ketdim.

Sinfoshim Mohira menga darslarda yordam berar, doim men bilan yaxshi munosabatda bo'lardi. Kundan-kunga do'stligimiz mustahkamlanib bordi. Mana, birpasda uch yil ham o'tib ketdi. Samarqandga ketish oldidan u bilan maktub yozib turishga va dalashdik.

Negadir maktublarimga javob kelmasdi. Mohira shunchalik tez meni unutdimikan? Nega menga xat yozmayapti yoki ota-onasi ruxsat berishmayaptimi? Buyog'i menga jumboqligicha qoldi.

(Ayrin sabablarga ko'ra ismlar o'zgartirib yozildi.)

Aziz OBIDOV,
Samarqand viloyati,
Oqtosh shahri.

MAKTABDAGI MUHABBAT

SO'NGGI
AXBOROT

Aziza mening eng yaqin dugonam. U bilan barcha sirlarimizni bir-birimiz bilan o'rtoqlashamiz. Yaqinda sinfimizda mish-mish tarqaldi. Nima emish, Aziza ikkalimiz o'zimizdan bir sinf yuqorida o'qiydigan Akmalni yoqtirib qolibmiz. Qiziq, qanday qilib ikki dugona bir yigitni yoqtirar ekan, dersiz? Shunisiga o'zimiz ham hayronmiz. Bu sinfdoshlarimiz tarqatgan «so'nggi axborot» bo'lsa ajab emas. Ajablanarlisi shundaki, bu gaplardan so'ng Akmalni ko'rsam uyaladigan bo'lib qoldim. Nima uchun?

M. ABZALOVA,
Buxoro.

Unga imzosiz nasriy maktub yo'llagandan ko'ra, O' Xidirovning «Meni eslaysanmi?» nomli she'rini lotin alifbosida chiroyli qilib o'qog'ozga ko'chirib, «pochtachi» orqali egasiga jo'natilsa, kutilgan natijaga erishish hech gap emas. Mana, o'sha she'rdan bir parcha:

«Meni eslaysanmi? Men o'sha-o'sha,
Sen-la vidolashgan chog'da turibman.
Kelar yo'llaringga ginalar to'shab
Nadomat atalmish chohda turibman...»

Bu she'rning davomini kitobdan olish mumkin. Ko'pincha sinfdoshlar o'rtasida ham otashin munosabat paydo bo'ladi. Bitiruvchilar orasida bunday munosabat «kulminatsion nuqta»ga yetadi. Agar shunday holatga tushib qolgan yigit-qiz bo'lsa, O'tkir Xidirovning «Alla» nomli she'ri ularning joniga oro kirishi turgan gap.

«Olmading mening ko'nglimni,
Qaramading ra'yimga hatto.
Men bo'ynimga olib o'limni
Bosh eggan chog'senga, ey, qattol.

Taramading sochlarimni ham,

Shoirning she'ridan faqat o'zingizga kerakli bo'ladigan parchasini ko'chirib yuborishingiz lozim. Xususan, yuqoridagi «sakkizlik»dan har kim o'z holatidan kelib chiqqan holda ijodiy foydalanishi tavsiya etiladi. Agar «Laylo»dan hali umidni uzmagani bo'lsangiz, oxirgi ikki misrani tushirib qoldirgan ma'qul (qora kunlarda asqotib qoladi). Aks holda, ikkilanib, ikki o't orasida yurgan «Laylo» batamom to'nini teskari kiyib oladi.

-Hoy, nomard, men qachon gunohlarimgizni yuzingizga solgan edim? Axir, burnog'i yili paxta mavsumida «B»dagi Shiringa shilqimlik qilgan bo'lsangiz ham miq etib og'iz ochmagandim-ku, yaramas!-deb ko'pchilikning oldida mulzam qilsa bormi, boshqa maktabga qochib ketishga majbur bo'lasiz.

Demoqchimizki, she'rdan oqilona foydalanish kerak.

Mabodo omad sizdan yuz o'girsam ham aslo parvo qilmang. Birinchidan, osmon uzilib yerga tushmaydi. Ikkinchidan, sevgi masalasida omadi chopmagan aksariyat odamlar zo'r shoir bo'ladi. («Birinchil muhabbatim» esingizdami?)

Qolaversa, O'tkir akangizning «Falsafa» nomli she'ri dardingizga malham bo'lishi mumkin. Mana, o'sha she'r:

«Chirmovuqday chirmashdi kulfat,
Ta'na-dashnom qildi yaqinlar.
Men-majruhga tashlandi kalxat,
Patlarimni to'zdi chaqinlar.
Manglayi sho'r, suvga quladim,
Faryod urdi sohiliga ko'l.
Tag'in omad meni qo'lladi:
Tashna edim. Telegram sahro, cho'l.
Tashna edim. Xasga tirmashib,
Qaytarmoqchi bo'lganda o'zni
Bir bemurd do'sti chillashir,
Shamg'alatib o'yganda ko'zni...
Shunda kuldim. Qahqaha urdim.
To'kilguncha bitim yayradim.
To'kilguncha obro'yim, burdim,
Maynagami o'xshab sayradim.
Bir kun tindim, qo'shig'im tindi:
«O'tib qo'ydim chumchug'imni?!»
Ajablanmang, qachondir, kimdir
Tumor qilsa sho'r tumshug'imni». Xullas, «Yoriltosh» to'plami hayotga mustaqil qadam qo'yish arafasida turgan, ilk sevgiga ilk bora duch kelgan barcha serhayajon yoshlar uchun zaruriy «shpargalka» bo'lishi mumkin.

Anvarbek HALILOV.

«SHPARGALKA»

(Shoir O'tkir Xidirovning «Yoriltosh» to'plami haqida)

Odatda, imtihon paytida ayrim o'ziga ishonmagan o'quvchilar «shpargalka»dan foydalanadi. Albatta, bu «a'lochi»lik nishonasi emas, balki yaramas nuqson hisoblanadi. Lekin tekinxo'rlik, ta'magirlik, poraxo'rlik kabi illatlarni tag-tomiri bilan yo'qotib bo'lmaganidek, «shpargalka»dan yashirincha foydalanishdek bema'ni odatni ham yo'qotib bo'lmaydi, shekilli.

Aslida, beg'araz yoki romantik niyatni amalga oshirish maqsadida ham «shpargalka»dan foydalanish mumkin.

Qanday qilib, deysizmi? Mana, ko'ring. Ma'lumki, yuqori sinf o'quvchilari (ayniqsa, o'g'il bolalar) asta-sekin ishqiyl maktub yozishni mashq qiladilar: Kimdir kimnidir yoqtirib qoladi. Qani endi uni to'xtatib ko'ring-chi! Oshiqma'shuqlar «Ota-onalar majlisi»da,

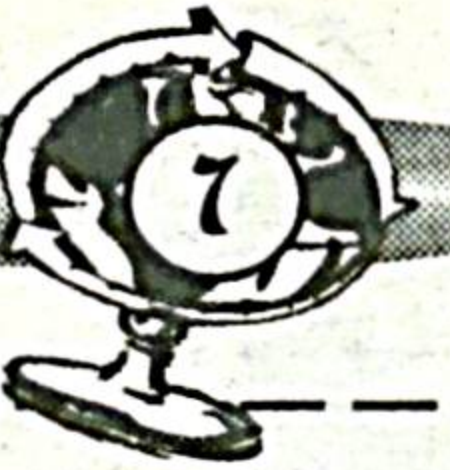
«Ped.sovet»da muhokama etilishi mumkin, ammo... «arslon - izidan, yigit - so'zidan» qaytmaydi. Bechora oshiq tun bo'yi uxlamasdan «Laylo»ga maktub yozib chiqadi. Tongda turib o'zi yozgan maktubni o'qib ko'radi, lekin undan ko'ngli to'lmaydi. Nimadir yetishmayotgandek tuyulaveradi. Rosa boshi qotadi. Oxiri «tajribali» o'rtoq ham «Laylo»ni ko'z ostiga olib yurgan bo'lsa, ana, qora tomoshani ko'ring endi!

Xullas, ana shunday noqulay ahvolga tushib qolmaslik uchun ham sinalgan vositalardan foydalanish lozim. Xo'sh, sinalgan vositalar qanday ekan? Buning uchun ko'proq badiiy, ayniqsa, she'riy kitob o'qish kerak, xolos. Ya'ni, kerakli kitobdan kerakli she'rni yoki she'riy parchani ko'chirib olish lozim.

Masalan, shoir O'tkir Xidirovning 2002 yilda «Sharq» nashriyatida chop etilgan «Yoriltosh» nomli to'plamida aynan bitiruvchi sinf o'quvchilarini qiynab yurgan savollarga atroflicha javob beriladi. Aytaylik, «Laylo» boshqa sinfda yoki boshqa maktabda o'qiydi.

O'ynamading barmoqlarimni.
Bir tun cho'chib turib uyqudan
E'lon qilding gunohlarimni...»
Albatta, bunday «shpargalka»dan oqilona foydalanishni aslo unutmaslik kerak.

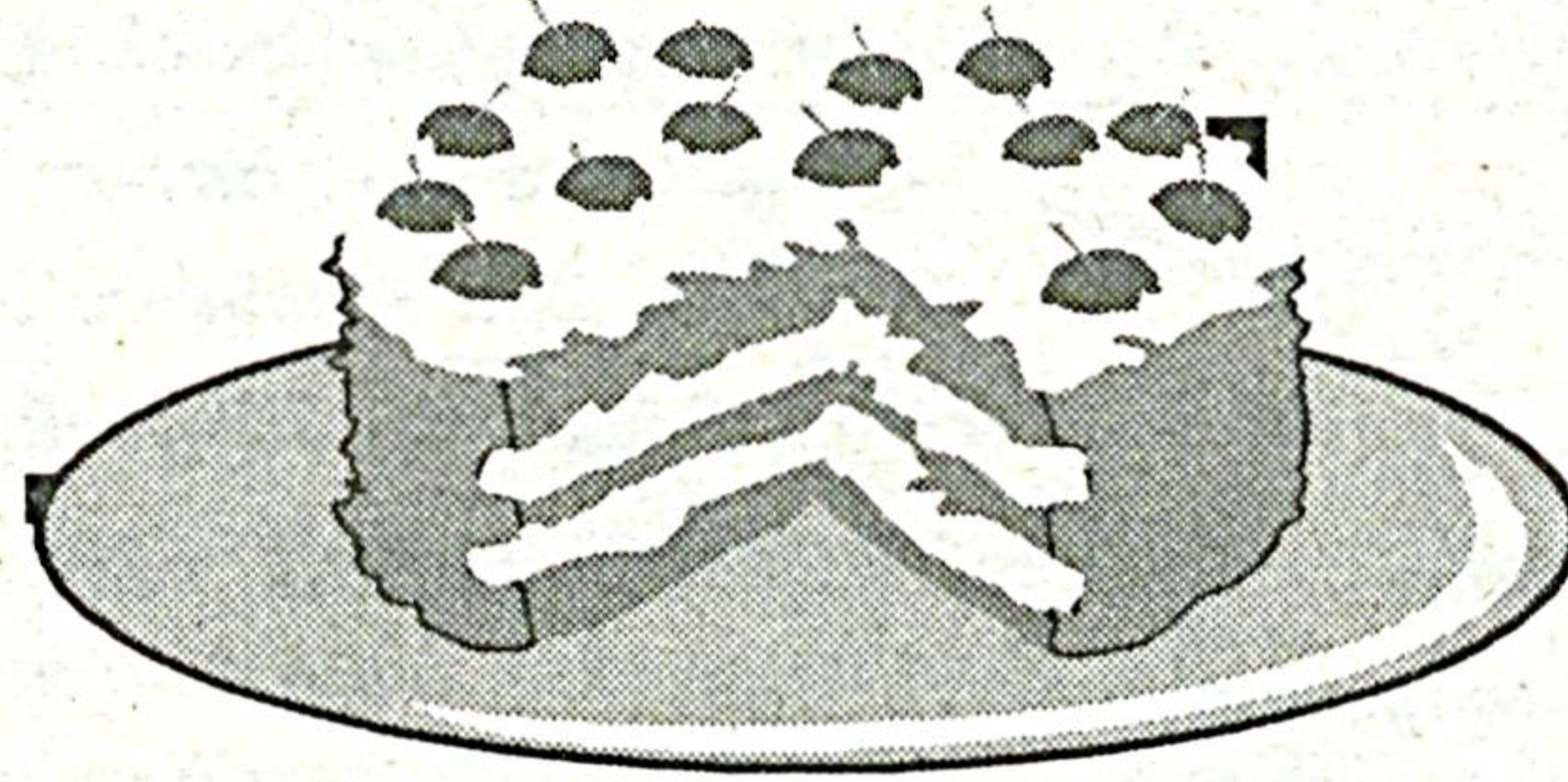
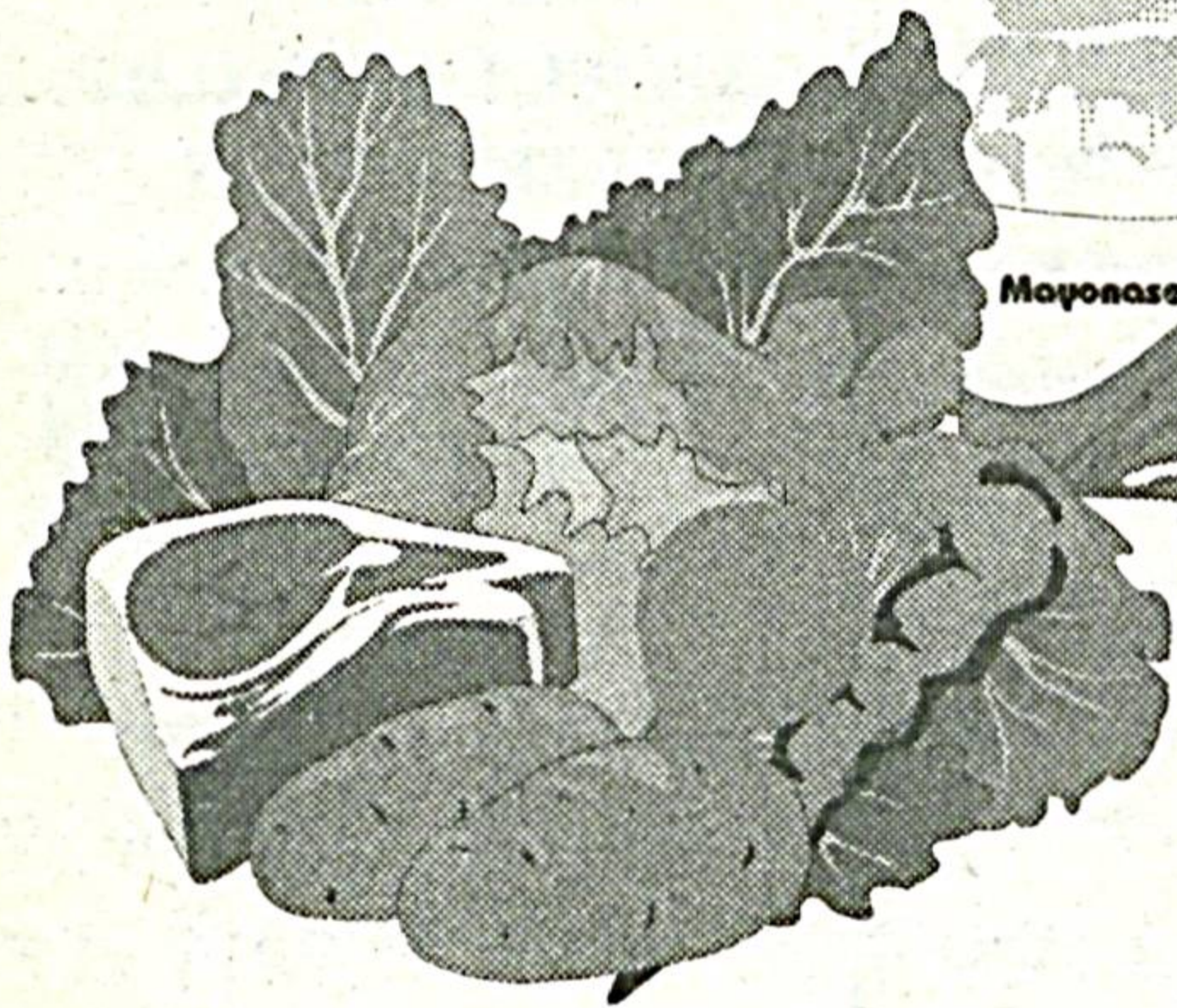
Aziz o'quvchilar, sizning maktabingizda, sinfingizda shunga o'xshash voqealar bo'lsa b'iga yozib yuboring. «Tong yulduzi» gazetasi Sizning eng yaqin sirdoshingiz bo'lib qoladi, degan umiddamiz. Iltimoslarga ko'ra maktub egalari ismlari sir tutiladi.

FRANUZLAR SALATI LIMONLI TORT

Kerakli masalliq: YOQIMLI ISHTAHA **Kerakli masalliq:** 6 ta tuxum, 2 st. shakar, 1 ta limon, 200 gr. smetana, 200 gr. saryog', 2,5 st. un, 100 gr. shokolad plitkasi, 1 ch.qoshiq soda, yong'oq mag'zi.

3 dona o'rtacha kattalikdagi kartoshka, 2 ta sabzi, yarim bosh karam, 200 gr. go'sht, 2 ta lavlagi, 4-5 osh qoshiq mayonez, tuz, o'simlik moyi.

Tayyorlanishi: Tuxum sarig'i bilan shakar ko'pirtiriladi. Soda, smetana, un qo'shib xamir qoriladi. Uchga bo'lib, har bittasini alohida pishirib olinadi. Kremni tayyorlash uchun tuxum oqi bilan shakar ko'pirtiriladi. Qirg'ichdan o'tkazilgan limon, yong'oq mag'zi qo'shiladi. Har bitta kulchaga krem surib yopishtirib chiqiladi. Ustini limon bo'laklari, yong'oq mag'zi, krem bilan xohlagancha bezatish mumkin.

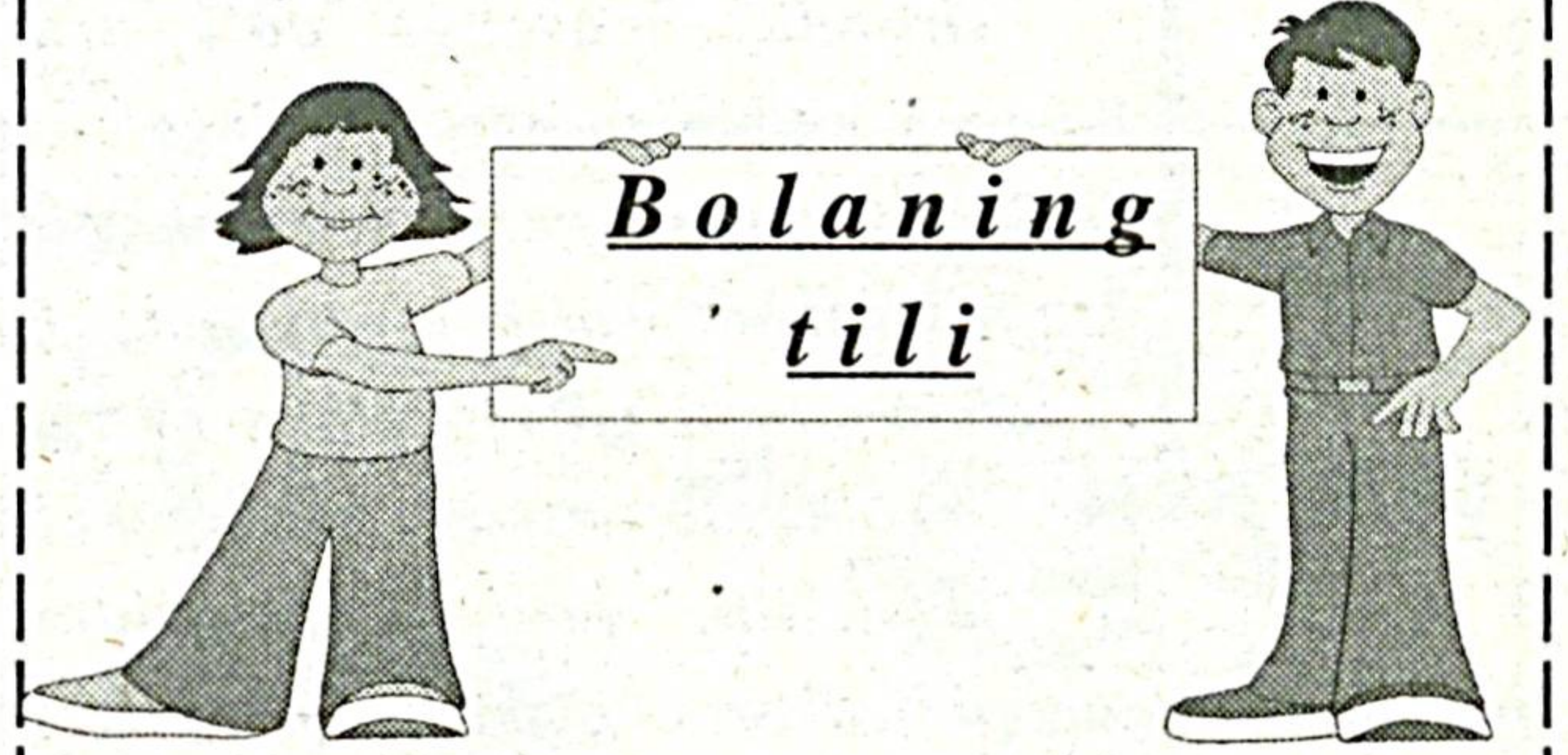
Yoqimli ishtaha!

Go'zalxon ABDUSHUKUROVA,
Toshkent shahar, Akmal Ikromov tumanidagi
116 - maktabning 6- «G» sinf o'quvchisi.

Tayyorlanishi: Kartoshkani somoncha shaklida to'g'rab, yog'da qizarguncha qovurib olinadi. Go'sht, lavlagini qaynatib olib ular ham somoncha shaklida to'g'raladi. Karam va qizil sabzini ham boshqa masalliq'larga o'xshab somoncha shaklida nafis to'g'raladi. Laganga hamma masalliq'larni alohida-alohida, moychechak guli shaklida qo'yib chiqiladi. O'rtasiga va atrofiga mayonezni chiroyli qilib quyib chiqiladi. Tuz sepish ham yodingizdan ko'tarilmasin.

TO'G'RI YO'L

Aka-ukalar Doniyor, Bahodir va Bahromlar maktabga ketmoqchi bo'lib turishganda, oyisi ularga qarab: «Doniyor, yo'lda to'polon qilib yurmanglar. Sen endi kattasan, ukalaringga qarab yurgin, ularga namuna bo'lgin, to'g'ri yo'l ko'rsatgin», dedi. Shunda jimgina turgan Bahrom oyisiga ajablanib qarab: «Oyijon, akam aytmasalar ham ko'chada o'zimiz to'g'ri, tekis asfalt yo'lda yurishni bilamiz», - dedi.

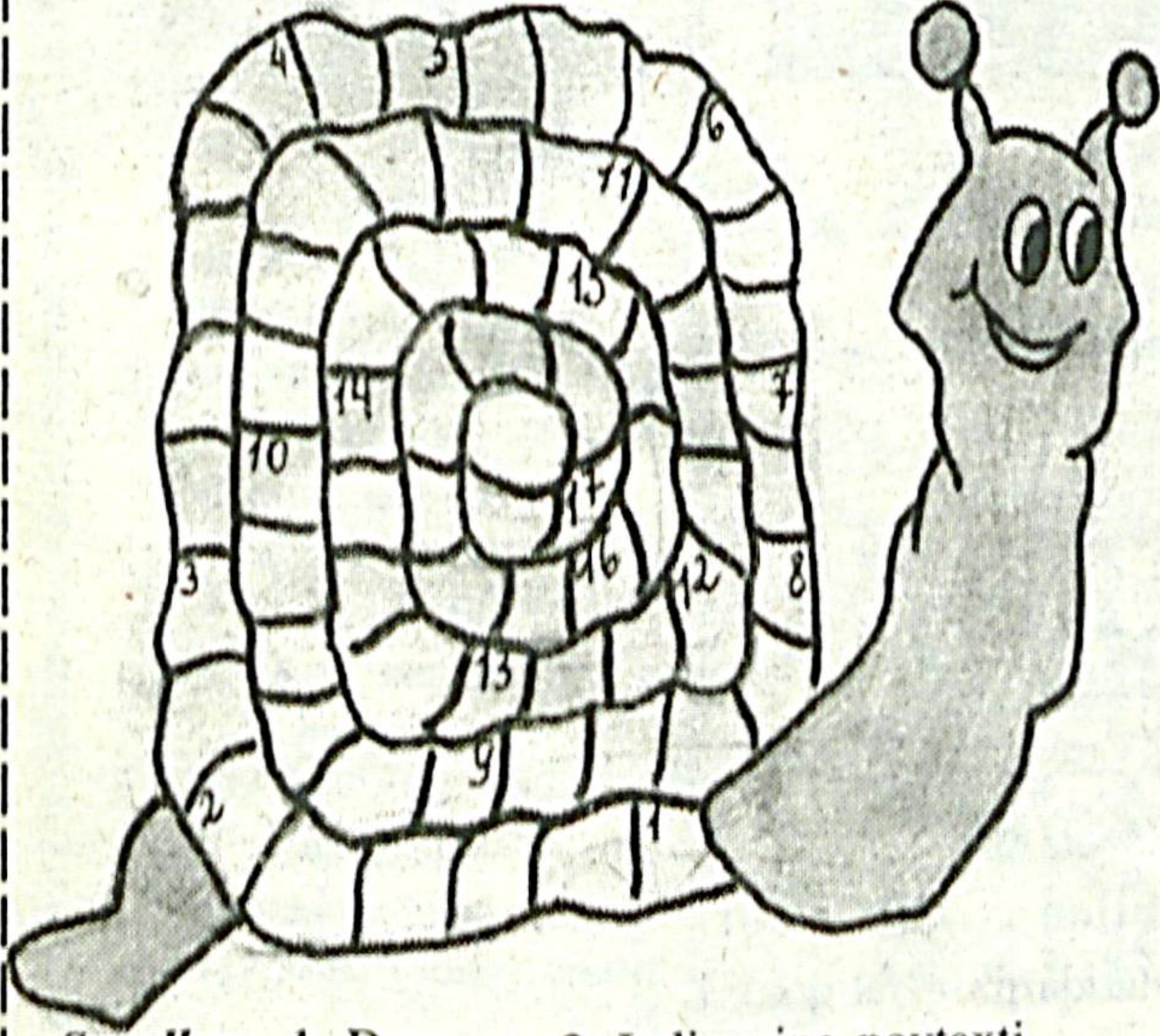
«TOPIB BERING»

Bir kuni Ozoda bilan Sanobarni dadasi istirohat bog'iga olib bordi. Uyga qaytgach, ikkalalari barobar oyilariga ko'rganlarini aytib bera boshlashdi. Shunda oyisi: «Bas, miyamning qatig'ini chiqarib yubordinglar-ku, galma-galdan gapiringlar», - dedi. Oyisi so'zini bo'lgani uchun kichkintoy Sanobar aytmochi bo'lgan gaplarini unutib qo'ydi va opasiga qarab: «Ozoda opa, hammasiga siz aybdorsiz. Qani, tez bo'ling, hozir aytmochi bo'lgan gaplarimni topib bering», - dedi yig'lamsirab.

Bibimaryam XO'JANOVA,
Qoraqalpog'iston Respublikasi,
Xo'jayli tumanidagi 57 - maktabning
9-sinf o'quvchisi.

“TABIAT” SKANVORDI

“SHILLIQQURT” KROSSVORDI

Savollar: 1. Duru ... 2. Italiyaning poytaxti. 3. Yovvoyi hayvon. 4. Meva. 5. ...-kechak. 6. Bahor oylaridan biri. 7. «Joyidan tushgan oq tovuq, qaytib iniga chiqmas». 8. Sabzavot. 9. Rossiyaning poytaxti. 10. Gul. 11. Taom. 12. Tikuvchining o'rtog'i. 13. O'zbek milliy kiyimi. 14. «Yer tagida oltin qoziq». 15. Sudralib yuruvchi hayvon. 16. Shahar. 17. Eng uzun daryo.

Tuzuvchi: Madina SAIDMURODOVA,
Parkent tumanidagi
35 - maktabning
5-sinf o'quvchisi.

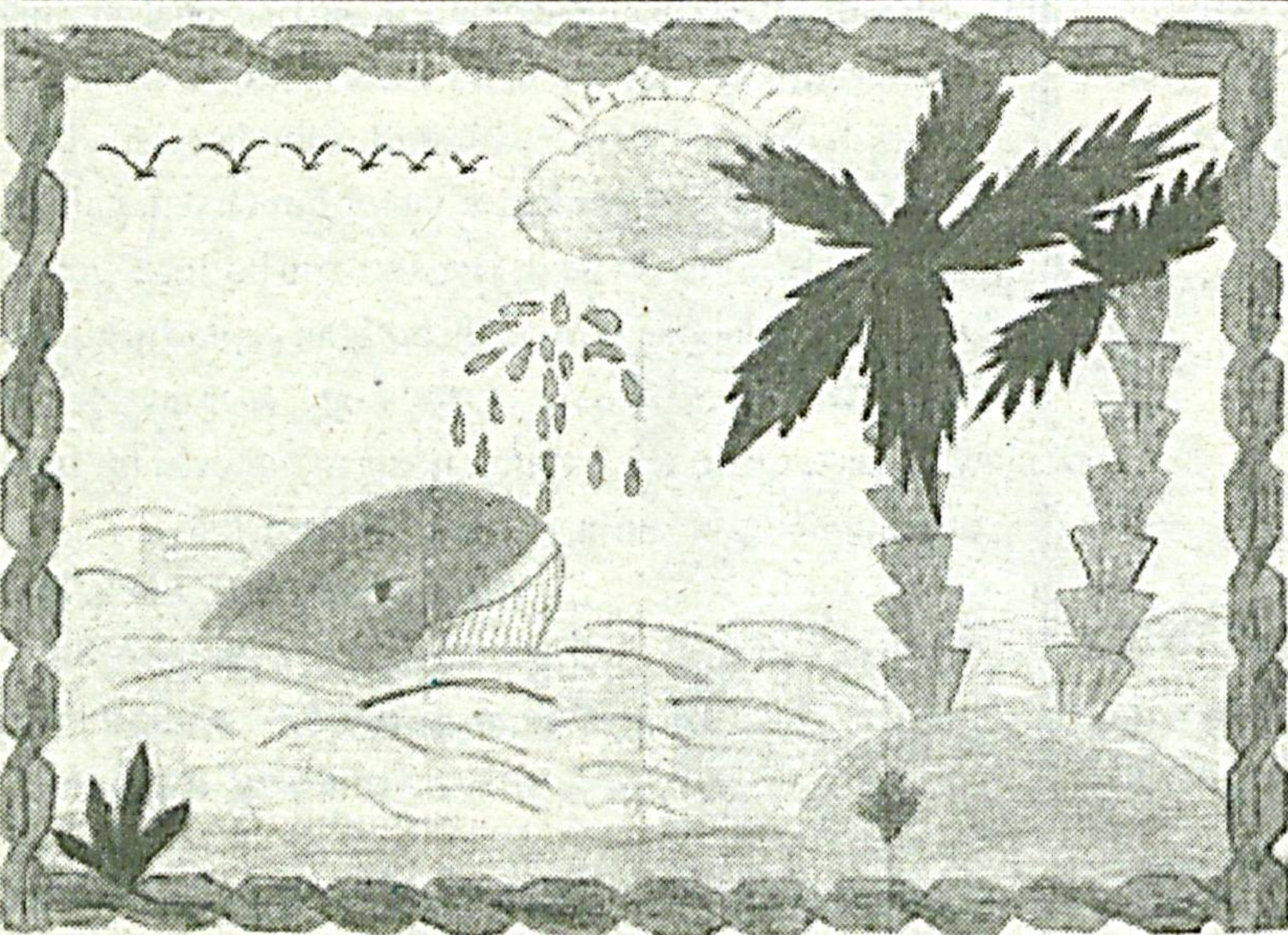
Sport turi						→ Meva	Ho'l	→		
						→ To'tiqush	Uy hayvoni	→		Os
		← Buhoriy	Uya					← Parranda turi		
				Hasharot	→					
		↑ Onalar qo'shig'i		Sayroqi qush	→					Suv hayvoni
					→ Oltin	Bilim manbai	→			
					↑ Uy hayvoni					
Rost			← Sudraluvchi					← Qizlar ismi	O'quv quroli	
				Nota				← Viloyat		
						→ Fan	Qish ziynati	←		

Tuzuvchi: Rovshan MALIKOV, Toshkent shahar, Sobir Rahimov tumanidagi
46 - maktabning 9- «V» sinf o'quvchisi.

Bizning to'garak

Aziz bolajonlar! «Qirq tog'oraning qirq nog'orasi» videofilmini mehmoni bo'ldilar. barchangiz sevib tomosha qilgan bo'lsangiz kerak-a? Ana shu videofilm ssenariysiz, tayyorgarliksiz yuzaga kelgan ekan. Qanday deysizmi? Xalq urf-odatlarini, to'y, tashvihlari, tog'orabozliklarni ko'rgan Hamid aka Qahramonov taniqli jurnalist Marat Asadullayev bilan birga shunday mavzuga qo'l urdi. Xalqimiz e'tiboriga havola qilingan asar ijodkorlari bilan gazetamiz sahifalarida batafsil suhbatlashish niyatidamiz. Oynaiy jahon orqali go'yo xalqqa ko'zga tutib, o'z qilmishlari ustidan kuldirgan, badiiy tildan qochib, xalq shevalaridan ko'proq foydalangan, taniqli ijodkor, O'zbekiston televideniyesiga tamal tosh qo'ygan jonkuyar Hamid aka to'garagimizning bu galgi

-Sizlarning ijodingiz menga juda ma'qul. Biroq mana bu qizcha o'z she'rini «qabr» so'zi bilan boshlabdi. Tushkunlik haqidagi she'rlar sizlarga yarashmaydi,-deb suhbatni boshladi Hamid aka,-beg'ubor bolalik, maktab, musaffo osmon haqida yozinglar, xo'pmi? Yana men sizlarga yangi rukn ochib bermoqchiman. To'garak a'zosi Kamola o'z dugonasi bilan kelibdi. U umuman adabiyotga qiziqmas ekan. Sport turlaridan suzishni yaxshi ko'rarkan. Biroq, doimo dugonasi bilan birga yurarkan. Shu sababdan, bir taklifim bor, «Dugona» ruknini oching, nafaqat bir millat, balki turli millatli dugonalardan maqolalar beringlar. Bu mehr-oqibatdan dalolatdir. Ha, Hamid aka chin ma'nodagi ustoz. Ustozga omonlik tilab, ustozdan oq yo'l olmoq sharafdir. Sahifamizda berilayotgan ijod namunalari Hamid Qahramonov nazaridan o'tdi.

«Dengiz jilvasi», «Yosh xonanda» nomli rasmlarni Qashqadaryo viloyati, Yakkabog' tumanidagi 92- umumta'lim maktabining 9- «B» sinf o'quvchisi Jamila RAHMONOVA chizib yuboribdi.

ZULFIYAXONIMGA

Qabringizga keldim ma'yus bosh egib,
Qo'limda anvoyi gullardan - dasta.
Keldim yo'lingizga ko'zlarim tikib,
Sizning yodingiz-la qalbim payvasta.

Tinch uxlang, nomingiz elda barhayot,
Yaproqlar hali ham she'ringiz so'ylar.
Siz mening ruhimga bo'lgansiz qanot,
She'rlaringiz hamon Hamidni kuylar.

Siz - hayot sabog'in bergan muallim,
Tabiat, Sizni deb to'kadi ko'z yosh.
Siz - vafo ramzisiz, Sizga ming ta'zim,
Yellar Sizni qo'msab kezadi bebosh.

Bahor takror kelar Sizni so'roqlab,
Siz esa yoringiz yondiradirsiz!
Isingiz kuylayman dildan ardoqlab,
Har O'zbek qizining qondiradirsiz!..

Kamola UBAYEVA,
Toshkent shahar, Sobir Rahimov tumanidagi
249-maktabning 9-sinf o'quvchisi.

SINGILCHAM

Roppa-rosa bir soat,
Yotib, singlim yonida.
Sekin chiqdim tashqari,
Uxlab qolgan chog'ida.

Jajjiginam uxlagin,
Osuda tun tilayman.
Sen uyqudan turganda,
Sochlaringni silayman.

Zulfiya AHMEDOVA,
Sirdaryo viloyati,
Muzrabod tumanidagi 1-o'rta maktabning
6- «B» sinf o'quvchisi.

BOYCHECHAK

Qadim zamonda bir sahovatli boy bo'lgan ekan. Uning boyligi shu qadar ko'p ekanki, qayoqqa sig'irishni bilmasdan zoriqqanlarga ulasharkan. Xalq uni e'zozlab, hurmat qilarkan.

Qahraton qish kunlarining birida boy qattiq kasal bo'lib qolibdi. Boyni juda katta tabiblarga ko'rsatishibdi. Ammo birortasi ham boyni tuzata olmabdi. Shunda boyning yurtdoshlari uning tuzalib ketishini istab tangriga iltijo qilishibdi. Tangri saxiy boyning sog'ayib ketishi uchun bir chechak gulni yaratibdi. Chechak gul bahorning ilk kunlari ochilarkan. Endi chiqayotgan maysalar ustida chopib, o'ynab yurgan boyning kenja qizi bir gulni ko'rib qolibdi. Uni uzib, betob yotgan

otasiga olib boribdi. Qizi olib kelgan gulning xushbo'y isidan boy jonlanib, asta-sekin tuzalib, avvalgidan ham yosharib ketibdi. Chechak gulga boyning mehri tushibdi. Insonlar bahorning ilk kunlarida ochiladigan, boyning dardiga shifo bo'lgan ajoyib bu gulni «Boychechak» deb nomlashibdi.

Aytishlaricha, boychechakning o'zi ham, isi ham ming dardga davo ekan.

Marhabo YUSUPOVA,
Andijon viloyati, Buloqboshi tumanidagi
12- o'rta maktabning 10-sinf o'quvchisi.

Ona bilan qiz kir yuvayotganlarida qiz so'rab qoldi:
-Oyi, mana bu jemperim oq rangda bo'lsa yaxshi bo'lardi-da.

-Qizim, bu jemper mening yoshligimda oq rangda edi, hozir esa qora,- dedi onasi.

Rustam G'AYBULLAYEV,
Navoiy viloyati,
Navoiy tumanidagi
9 - o'rta maktabning
6- «A» sinf o'quvchisi.

Ona yurtning - oltin beshging
TONG Yulduzi

O'zbekiston bolalari va o'smirlarining gazetasi

Muassislar:
O'ZBEKISTON
MATBUOT VA
AXBOROT AGENTLIGI,
O'ZBEKISTON
RESPUBLIKASI XALQ
TA'LIMI VAZIRLIGI,
«KAMOLOT»
YOSHLAR IJTIMOY
HARAKATI,
«SOG'LOM AVLOD
UCHUN» XAYRIYA
JAMG'ARMASI

BOSH MUHARRIR:
Umida ABDUAZIMOVA
TAHRIR HAYATI:
Shuhrat AHMEDOV,
Jamoliddin FOZILOV,
Oynisa
MUSURMONOVA,
Qahramon
QURONBOYEV,
Feruz JALILOVA
(Bosh muharrir o'rinbosari),
Po'lat MO'MIN,
Mukarrama MURODOVA,
Tohir MULLABOYEV,
Ergashvov SARIQOV.

Noshir «Ijod dunyosi»
nashriyot uyi.

Gazeta «Ijod dunyosi»
nashriyot uyi kompyuter
bo'limida terib sahifalandi.
Hajmi A-3, 2 bosma
ta'hoq.
«Sharq» nashriyot-
matbaa aksiyadorlik
kompaniyasida ofset usulida
bosildi.
Korxonaning manzili:
«Buyuk Turon»
ko'chasi, 41.
Buyurtma № F- 153
Gazetani
Ma'suda IRISNAZAROVA
sahifaladi.
Navbatchi:
Muharrama PIRMATOVA

Ro'yxatdan o'tish tartibi
№ 000137
Manzilibiz: 700129,
Toshkent shahri, Navoiy
ko'chasi, 30-uy.

Tel: 144-63-08
144-63-75